Druhy právnických profesí

Německo

Tato stránka obsahuje informace o právnických profesích v Německu.

Státní zástupce (*Staatsanwalt*)

Úloha a povinnosti

Státní zastupitelství (*Staatsanwaltschaft*) je nezávislým orgánem trestního soudnictví, který má v hierarchii místo na stejné úrovni jako soudy. Odpovídá za vedení vyšetřování v přípravném řízení a zastupuje obžalobu v trestních řízeních a také odpovídá za výkon rozsudku. Pokud zákon nestanoví jinak, je státní zastupitelství v rámci trestního řízení příslušné i pro stíhání přestupků.

Státní zastupitelství má povinnost při předložení dostatečných důkazů zasahovat v případech všech postihnutelných trestných činů (zásada legality). To znamená, že státní zastupitelství musí obžalovat a stíhat každého podezřelého, v jehož případě jsou splněny zákonné podmínky. Státní zastupitelství je vázáno povinností objektivity a nestrannosti. Musí prokázat skutečnosti jak v neprospěch, tak i ve prospěch podezřelého. Jsou-li splněny zákonem stanovené podmínky, musí vznést obžalobu. Pokud se řízení týká méně závažného trestného činu, může státní zastupitelství upustit od trestního stíhání, pokud se vina pachatele považuje za zanedbatelnou a neexistuje veřejný zájem na trestním stíhání. Za určitých podmínek stanovených právem se k zahájení hlavního líčení vyžaduje rovněž souhlas příslušného soudu. Obviněný může být rovněž povinen splnit určité povinnosti a pokyny, aby mohla být věc uzavřena.

Při vyšetřování v rámci trestního řízení je státní zastupitelství oprávněno využít i jiných osob, mimo jiné policejních úředníků, vyšetřovatelů daňových úniků a celních úředníků. Tyto osoby se musí řídit pokyny státního zastupitelství.

Podání obžaloby je v trestním řízení podmínkou pro soudní projednání. S výjimkou přestupků musí obžalobu podat státní zastupitelství. Během hlavního líčení je státní zástupce přítomen jakožto zástupce žalujícího orgánu.

Státní zastupitelství jedná jak v řízení v prvním stupni, tak v odvolacím řízení(odvolání a revize).

V řízení v prvním stupni musí státní zástupce přečíst obžalobu. Státní zástupce má právo vyslýchat obžalovaného a svědky. Může rovněž předkládat vlastní návrhy na provedení důkazů. Na konci jednání přednese státní zástupce svou řeč, v níž zhodnotí skutkový a právní stav a obvykle navrhne odsouzení obžalovaného a určitý trest nebo zproštění viny.

Se souhlasem státního zastupitelství, soudu a obžalovaného může být trestní řízení ještě i v této fázi řízení zastaveno, například pokud je vina obžalovaného po skončení řízení považována za zanedbatelnou.

Má-li státní zastupitelství za to, že rozhodnutí soudu je třeba z věcných nebo právních důvodů přezkoumat, má právo podat opravný prostředek – třeba i ve prospěch obžalovaného.

Organizace

Státní zastupitelství má své sídlo u Zemského soudu, Vrchního zemského soudu a Spolkového soudního dvora a má hierarchickou strukturu.

Vzhledem ke federálnímu systému uspořádání Německa je zapotřebí rozlišovat mezi pravomocemi spolku a pravomocemi spolkových zemí.

Státní zastupitelství spolkových zemí (*Staatsanwaltschaften der Länder*)

S výjimkou trestných činů, pro které je příslušný spolkový nejvyšší státní zástupce u Spolkového soudního dvora, jsou pro trestní stíhání příslušní státní zastupitelství spolkových zemí. Úřad spolkového nejvyššího státního zástupce u Spolkového soudního dvora na úrovni spolku a státní zastupitelství na úrovni zemí jsou oddělené a samostatné orgány. Mezi spolkovou úrovní a zemskou úrovní není žádný hierarchický vztah. Ve výjimečných případech však může spolkový nejvyšší státní zástupce u Spolkového soudního dvora postoupit řízení spadající do jeho působnosti státním zastupitelstvím spolkových zemí nebo řízení spadající do jejich působnosti převést na sebe.

Všech 16 spolkových zemí má svá vlastní státní zastupitelství, která jsou organizována takto:

Každému Zemskému soudu je přiděleno státní zastupitelství, které je příslušné také pro okresní soudy, které náleží k soudnímu obvodu Zemského soudu.

Úřady státních zástupců podléhají vrchnímu státnímu zastupitelství příslušných Vrchních zemských soudů, které je dozorováno a řízeno příslušným zemským ministerstvem spravedlnosti.

Vrchní státní zastupitelství je příslušné pro řízení o opravných prostředcích u Vrchních zemských soudů. Pokud takové řízení spadá do kompetence Spolkového soudního dvora, přebírá úkoly státního zástupce nejvyšší spolkový státní zástupce.

Další informace o činnosti státních zastupitelství jsou k dispozici v sekci soudy a státní zastupitelství na internetových stránkách spolkového ministerstva spravedlnosti a ochrany spotřebitele. Mnoho státních zastupitelství má také vlastní internetové stránky, které jsou dostupné přes portály justiční správy jednotlivých zemí.

Spolkový nejvyšší státní zástupce při Spolkovém soudním dvoru (*Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof*)

Soudnictví ve Spolkové republice Německo spadá v zásadě do působnosti spolkových zemí (články 30, 92 a 96 ústavy). „Spolkový nejvyšší státní zástupce při Spolkovém soudním dvoru“ je jediným federálním státním zastupitelstvím. Nazývá se rovněž „Bundesanwaltschaft“. Kromě spolkového nejvyššího státního zástupce se skládá z dalších spolkových advokátů, vyšších státních zástupců a státních zástupců a dalších zaměstnanců. Spolkový nejvyšší státní zástupce předsedá federálnímu státnímu zastupitelství u Spolkového soudního dvora.

Spolkový nejvyšší státní zástupce při Spolkovém soudním dvoru vykonává úřad státního zastupitelství ve všech závažných trestních věcech týkajících se ochrany státu, které mají zvláštní dopad na vnitřní bezpečnost (zejména teroristické násilné trestné činy) nebo na vnější bezpečnost (velezrada a špionáž). V případě jiných trestných činů, které se týkají státní ochrany, přebírá Spolkový nejvyšší státní zástupce při Spolkovém soudním dvoru trestní stíhání za určitých podmínek stanovených v § 120 odst. 2 zákona o organizaci soudů (tzv. „evokační právo“). Mezi povinnosti spolkového nejvyššího státního zástupce při Spolkovém soudním dvoru patří rovněž stíhání trestných činů podle občanského trestního zákoníku a účast na odvoláních a opravných prostředcích u trestních senátů Spolkového soudního dvora.

Spolkového nejvyššího státního zástupce jmenuje spolkový prezident na návrh spolkového ministra spravedlnosti a ochrany spotřebitele. Návrh musí schválit Spolková rada. Spolkový nejvyšší státní zástupce podléhá správnímu dohledu spolkového ministra spravedlnosti a ochrany spotřebitele. Spolkový ministr však nesmí vykonávat žádný správní dohled ani pravomoc nad státními zástupci spolkových zemí.

Soudci

Organizace

Povolání soudce je jak na úrovni spolkových, tak na úrovni Zemských soudů upraveno **německým zákonem o soudcích** (*Deutsches Richtergesetz* – DRiG). Další právní úprava může být rovněž obsažena v příslušných zemských zákonech.

Služební dohled nad soudci ve spolkových zemích provádí ministerstva spravedlnosti jednotlivých zemí. Dohled nad soudci Spolkového soudního dvora s výjimkou soudců Spolkového ústavního soudu provádí spolková ministerstva.

Úloha a povinnosti

Soudci z povolání a laičtí soudci (*Berufsrichter und Laienrichter*)

Soudci z povolání (profesionální soudci) jsou ve službě spolku nebo spolkové země. Soudci ve službě spolkové země vykonávají službu např. u okresního, Zemského nebo Nejvyššího zemského soudu. Většina soudců je ve službě spolkové země.

Spolkoví soudci rozhodují ve věcech u Spolkového ústavního soudu, Spolkového soudního dvora, Spolkového pracovního soudu, Spolkového finančního soudu, Spolkového sociálního soudu, Spolkového správního soudu a Spolkového patentového soudu.

Vedle soudců z povolání rozhodují v trestním řízení také laičtí soudci (*Schöffen*). Jedná se o čestnou funkci, do níž jsou občané jmenováni. Teoreticky se tak může stát dokonce bez souhlasu jmenovaného kandidáta; pouze za výjimečných okolností lze tuto službu odmítnout. Laičtí soudci zasedají u okresních soudů a také v senátech trestních soudů a soudů pro mladistvé, které jsou součástí Zemských soudů.

V podstatě mají laičtí soudci tatáž hlasovací práva jako soudci z povolání. Znamená to tedy, že soudci z povolání a laičtí soudci rozhodují společně o otázce viny obžalovaného a výši trestu.

Podle **§ 36 ústavního zákona o soudech** (*Gerichtsverfassungsgesetz* – GVG) jsou laičtí soudci voleni každých pět let. Jako laičtí soudci mohou působit pouze němečtí státní příslušníci (**§ 31 GVG**). Do tohoto úřadu by neměli být jmenováni občané, kteří **(§ 33 GVG)**:

na začátku výkonu služby laického soudce ještě nedosáhli 25 let nebo naopak přesáhli věk 70 let,
nemají trvalé bydliště v příslušné samosprávné oblasti,
nejsou pro výkon úřadu způsobilí ze zdravotních důvodů,
nejsou pro výkon úřadu způsobilí z důvodu nedostatečné znalosti německého jazyka,
se pravděpodobně dostanou do vážných finančních problémů.

Tento úřad nemohou vykonávat občané, kteří

nemají v důsledku soudního výroku způsobilost zastávat veřejnou funkci nebo byli odsouzeni k trestu odnětí svobody na dobu delší než šest měsíců za úmyslný trestný čin, nebo
jsou vyšetřováni pro trestný čin, což může vést ke ztrátě způsobilosti zastávat veřejnou funkci (**§ 32 GVG**).

Laičtí soudci mají právo na náhrady. Jejich výše je upravena v zákoně o odměňování a náhradách soudců (*Justizvergütungs- und –entschädigungsgesetz*, **§ 55 GVG**). Jednotlivé země vydávají informační brožury, které laické soudce informují o jejich povinnostech a jsou rovněž přístupné na internetu. Země také laickým soudcům nabízejí školení.

Vyšší soudní úředníci (*Rechtspfleger*)

Vyšší soudní úředníci jsou úředníci soudní služby. Jako „druhý pilíř soudní moci“ vykonávají převážně úkoly v oblasti tzv. dobrovolného soudnictví (mj. v pozůstalostním řízení, v opatrovnických věcech, ve věcech péče o dítě a adopce, v katastrálních věcech, ve věcech obchodního rejstříku a rejstříku družstev a partnerství/podílníků/partnerů, ve věcech týkajících se svazů, ve věcech majetkového práva a rejstříku plavidel atd.). Kromě toho jsou však pověřeni i řadou dalších soudních úkonů, např. pokud jde o soudní řízení o platebním rozkazu, právní pomoc, exekuci, nucenou dražbu a nucenou správu, insolvenční řízení, určení výše nákladů, výkon sankcí, řízení před spolkovým patentním soudem a mezinárodní právní řízení.

Počet vyšších soudních úředníků již dnes u okresních/místních soudů převyšuje počet soudců. Oblast činnosti vyššího soudního úředníka upravuje zákon o vyšších soudních úřednících (*Rechtspflegergesetz*). Stejně jako soudci jsou vyšší soudní úředníci při plnění svých úkolů a při rozhodování věcně nezávislí a jsou vázáni pouze zákonem a právem. Proti rozhodnutí vyšších soudních úředníků v zásadě existuje opravný prostředek, tak jak je upraven v procesních předpisech.

Databáze

Databáze věnované soudnictví a přístupné veřejnosti:

internetové stránky spolkového ministerstva spravedlnosti a ochrany spotřebitele
internetové stránky ministerstev spravedlnosti spolkových zemí (např. Hamburk, Berlín nebo Bavorsko)
různé soudy, které zveřejňují informace na internetu
společný justiční portál spolku a spolkových zemí

Informace lze nalézt také na internetových stránkách unie německých soudců (*Deutscher Richterbund*) nebo unie německých vyšších soudních úředníků (*Bund Deutscher Rechtspfleger*).

Advokát (*Rechtsanwalt*)

V Německu působí asi 166 000 advokátů. Ti musí mít stejné vzdělání jako soudci a jsou oprávněni svým klientům radit a zastupovat je ve veškerých právních záležitostech. Smějí vystupovat před soudem i působit mimosoudně. Zvláštní právní procesní zástupci pro zastupování v soudním řízení podle německého práva neexistují. Advokáti jsou v zásadě oprávněni vystupovat před každým soudem v Německu, s výjimkou zastupování v občanskoprávních věcech u Spolkového soudního dvora, neboť tam platí zvláštní pravidla pro přístup. Další výjimkou jsou interní právní zástupci (*Syndikusrechtsanwälte*), což jsou právníci zaměstnaní jiným než právnickým zaměstnavatelem za účelem poradenství a zastupování zaměstnavatele v jeho právních záležitostech. Nemohou svého zaměstnavatele zastupovat před některými soudy.

Advokáti se řídí zákonnými předpisy Spolkového advokátního řádu (*Bundesrechtsanwaltsordnung* – BRAO). Kromě toho jsou v rámci své samosprávy vázáni dalšími pracovněprávními předpisy, a sice profesním řádem advokátů (*Berufsordnung für Rechtsanwälte* – BORA) a řádem odborných advokátů (*Fachanwaltsordnung* – FAO). Odměny pro advokáty se řídí zákonem o odměňování advokátů (*Rechtsanwaltsvergütungsgesetz* – RVG).

Advokáti jsou organizováni ve 27 regionálních advokátních komorách a v komoře při Spolkovém soudním dvoře. Komory odpovídají za zápis do advokátní komory. Kromě toho je jejich úkolem dohlížet na dodržování profesních povinností advokátů.

Databáze

Podrobné **informace o advokátech** jsou dostupné na internetových stránkách Spolkové advokátní komory (*Bundesrechtsanwaltskammer* – BRAK). Kromě toho poskytuje Německá asociace právních zástupců (*Deutsche Anwaltverein* – DAV), největší asociace německých advokátů, rozsáhlé informace o této profesi také v angličtině a francouzštině.

Pomoc při hledání advokáta nabízí spolkový seznam advokátů, v němž jsou uvedeni všichni advokáti (je k dispozici v němčině a angličtině), a rovněž Informační servis německých advokátů (*Deutsche Anwaltauskunft*).

Patentový zástupce (*Patentanwalt*)

V Německu působí asi 3 500 patentových zástupců. Mají dokončené vysokoškolské vzdělání v přírodovědných nebo technických oborech doplněné o právnickou odbornou přípravu. Jejich oprávnění se vztahuje na poradenství a zastupování v oblasti práv k průmyslovému vlastnictví (především pokud jde o patenty, užitné vzory, ochranné známky, design), zejména jejich přihlašování a dohled nad nimi. Jsou oprávněni zastupovat své klienty před německým Úřadem pro patenty a ochranné známky, Spolkovým patentovým soudem a ve zvláštních případech před Spolkovým soudním dvorem. Před Zemskými a Vrchními zemskými soudy mohou patentoví zástupci místo svého klienta pouze vznášet připomínky, ale nesmí podat žalobu.
Činnost patentových zástupců podléhá zákonným ustanovením řádu patentových zástupců (*Patentanwaltsordnung* – PAO). Patentoví zástupci jsou organizováni v Komoře patentových zástupců.

Databáze

Informace o patentových zástupcích můžete získat na internetových stránkách Komory patentových zástupců. Zde je také k dispozici spolkový seznam patentových zástupců.

Notář

V Německu v současnosti působí téměř 7 000 notářů, kteří musí mít zpravidla stejné vzdělání jako soudci. Poskytují nezávislé, nestranné a objektivní poradenství a péči při důležitých právních úkonech a v oblasti preventivní justice. Jejich nejdůležitějším úkolem je osvědčování právních skutečností.
Vzhledem k federálnímu uspořádání Německa existují různé kategorie notářů. Ve většině zemí notář vykonává svou profesi jako hlavní činnost (úřad samostatného notáře); v některých zemích však notář vykonává svou profesi jako vedlejší činnost vedle profese advokáta (úřad notáře u advokáta). Ve všech případech jsou notáři jmenováni zemskou justiční správou, která nad nimi vykonává dohled.
Pracovněprávní ustanovení pro notáře jsou uvedena ve spolkovém řádu notářů (*Bundesnotarordnung* – BNotO). Poplatky notářů se řídí poplatkovým řádem (*Kostenordnung* – KostO).
Notáři jsou členy příslušných regionálních notářských komor.

Databáze

Podrobné informace o různých tématech týkajících se notářů jsou k dispozici na internetových stránkách Spolkové notářské komory. Seznam notářů, který se na těchto stránkách nachází, je užitečnou pomůckou při hledání notáře. Informace jsou zde dostupné v němčině, angličtině, francouzštině a španělštině.

Další právnická povolání

Právnická povolání podle zákona o právních službách

Zákon o právních službách (*Rechtsdienstleistungsgesetz* – RDG) umožňuje exekutorům, penzijním poradcům a právním poradcům specializovaným v oblasti zahraničního práva nabízet právní služby při mimosoudních záležitostech. Exekutoři a penzijní poradci mohou být v určitých případech oprávněni zastupovat svého klienta před soudem. Podmínkou pro činnost je registrace, která proběhne na požádání u soudu. Registrace se zveřejní v rejstříku právních služeb.
Pro tyto poskytovatele právních služeb neexistuje žádná zákonná povinnost členství v komoře nebo jiném profesním sdružení. Exekutoři a penzijní poradci jsou částečně organizováni v profesních sdruženích. Největšími sdruženími jsou Spolkový svaz německých vymahatelských společností, Spolkový svaz německých právních zástupců / poskytovatelů právních služeb a Spolkový svaz penzijních poradců.

Databáze

Registr právních služeb spolu se seznamem poskytovatelů právních služeb a soudů příslušných pro registraci lze konzultovat přes německý justiční portál.
Internetové stránky Spolkového svazu německých vymahatelských společností, Spolkového svazu německých právních zástupců / poskytovatelů právních služeb a Spolkového svazu penzijních poradců nabízejí mnoho dalších podrobných informací.

Organizace poskytující bezplatné právní služby

V Německu poskytuje mnoho dobročinných organizací bezplatné právní poradenství (v souladu s **§§ 6 a 8 zákona o právních službách)**. Mezi nejdůležitější z nich patří:

Spolková asociace právníků v oblasti sociálního zabezpečení
Caritas
Diakonie
Ústřední sociální služba Židů v Německu
Německý Červený kříž
Paritní asociace sociálních hnutí

Související internetové odkazy

Justiční portál spolku a zemí
Informace o soudech a státních zastupitelstvích, spolkovém ministerstvu spravedlnosti a ochrany spotřebitele
Spolkové ministerstvo spravedlnosti a ochrany spotřebitelů
Ministerstvo spravedlnosti Hamburk
Ministerstvo spravedlnosti Berlín
Ministerstvo spravedlnosti Bavorsko
Unie německých soudců
Spolková advokátní komora
Spolkový seznam advokátů
Německý spolek advokátů
Informační servis německých advokátů
Komora patentových zástupců
Seznam notářů
Spolková notářská komora
rejstřík právních služeb
Spolková asociace právníků v oblasti sociálního zabezpečení
Caritas
Diakonie
Ústřední sociální služba Židů v Německu
Německý Červený kříž
Paritní asociace sociálních hnutí

Poslední aktualizace: 10/01/2022

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.